

ERDÉLYI GAZDA

MECJELLEN

minden hónap közepén és végén
legalább 1 iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félévre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
czimzandók.

AZ

ERDÉLYI

GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

		1-11	1-31	1-61	1-121	1-181	1-241
		széri hirdetéskor					
16/16	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr
16/16	lap	14	36	70	120	160	200
8/16	"	7	18	35	60	80	100
4/16	"	3	9	17	30	40	50
2/16	"	1	5	9	15	20	25
1/16	"	0	2	5	10	15	20

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A szives megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése
számára.

Hirdetéseket elfogadnak Haasenstein és

Vogler urak Pest, Bécs, Prága stb.

Mellékletek 5 o. é. ftba számitatnak, a szükséges
példányszámról a kiadóhivatal ad felvilágosítást.

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

A lombtakarmányról.

A kolozsmonostori gazd. tanintézetben tartani szokott georgikai vitatkozások egyikén közelebbről azon alkalmoszerű kérdés is felmerült: hogy a takarmány-szükségnek, melytől éppen ez idén is tartani lehet, miként vehetné elejét a gazda, vagy minő kisegítő szerekről kellene gondoskodnia, hogy a szükség — ha már egészen ki nem kerülhető — legalább nagyobb mérveket ne öltön és inség alakjában ne jelenkezzenek.*)

A kérdés megvitatása folytán és annak megoldásául egyebek között felemlített a lombtakarmánynak, mint egyik hathatós kisegítő szernek gyűjtése is.

Ezzel az erdőgazdaságot egyik (különben érzékeny) pontja lévén érintve, időszerűnek tartom az említett kérdés kapcsán, jeles erdő- és mezőgazdák ez irányu tanulmányaira és nézeteire támaszkodva, a t. gazdaközönséggel a lombtakarmányról általában s annak okszerű gyűjtéséről, elkészítéséről, felhasználásáról satb. részletesebben is egyetmást röviden közölni.

Előre kell bocsátanom, hogy az erdőkben termő fű, mely nehezebben gyűjthető ugyan mint a sikk rétek termése, s éppen ezért rendszeren termőhelyén szokott pusztulni, szükség esetében szintén megérdemelné a szorgalmas összegyűjtőgetést. Az erdei uta-

kon és utfeleken ugyan is, valamint az árkokban, nyiladékokon, s ritkás és tisztás helyeken száraz években még sokalta dúsabb és zamatosabb fű terem, mint rendes időjárás mellett; — sőt magán a beárnyalt erdőtalajon is ilyenkor tápláló füvek jelennek meg; mert a forróság a tulságos árnyék hátrányait ellensúlyozza, s az ilyen helyek fütermésére általában jótékonyan hat. A szorgalmas összegyűjtőgetés tehát ilyenkor leginkább — gyakran várakozáson fölül megjutalmazná az arra fordított munkát.

A fákról nyerhető u. n. lombtakarmány gyűjtésére nézve megjegyzendő, miszerint tagadhatatlan, hogy a fáknak lombjuktól (mint emésztő és lélegző szerveiktől) való megfosztása, vagy csak részben csonkítása is a fanövekvés hátrányára esik, de másfelől okszerű eljárás mellett a hátrány minimumra szállítható; s ha mindjárt a veszteség érzékenyebb lenne is, szükség esetében azon kérdésnek kell döntenie, hogy vajjon melyik jelentékenyebb: a lombtakarmány igénybe vételével elért gazdasági haszon-e, vagy pedig a fanövedékben szenvedett veszteség?

Rendes körülmények között, midőn érezhetőbb takarmány szükség nem forog fenn, s főleg a hol a fának magas ára van, a lomb felhasználása által elért előny a fanövedékben szenvedett veszteséget nem ellensúlyozhatja; ez esetben tehát a lombtakarmány használatát mellőznünk és az erdőt kimélnünk kell.

*) Lásd lapunk jelen számában „Georgikai vitatkozások” czime alatt. Szerk.

Egészen másként áll azonban a dolog takarmányszükére években, — midőn a takarmány magas árra emelkedik, sőt drága pénzen sem kapható, s midőn a marha éhség miatt elsatnyulásnak és veszélyeknek van kitéve; ilyenkor a szükség törvényt ront, a viszony megfordított alakot ölt, s a lombtakarmány — mint mentőszere — sokszorosán fölülmulja a fanövedékben okozott veszteséget, és mert a lombtermést a legnagyobb szárazság sem semmisítheti meg, tehát a legnagyobb szükségben is nagyobb mennyiségben beszerezhető: ilyenkor valódi áldás az, ha t. i. a gazda összegyűjteni és okszerűen felhasználni tudja.

A józan gondolkodás ellen volna tehát, szükkeblőségre és elfogultságra mutatna ilyenkor éhező marhái számára legelőt és takarmányt kereső gazda elől az erdőt elzárni. Önként értetik azonban, hogy a hol az erdő mint önálló üzemág külön számvitel mellett kezeltek, vagy pedig ha az erdőbirtokos idegennek engedi meg a legeltetést és takarmánygyűjtést, ott az erdőgazdasátnak megfelelő bérekre és a fanövedékben szenvedett károk teljes megtérítésére joga van.*)

Legjobb és tápdusabb lombtakarmányt szolgáltatnak az u. n. bot- és nyesfák (mezőken, legelőken, ligetekben, mesgyéken satb. tenyészteni szokott és 6—7 lábnyi magasban elcsönkázott vagy sudaráig felnyesegtetett fák), valamint a sarjerdők; mely mind három tenyésztési mód mellett a hajtások és levelek annál kövérebbek, nedvdúsabbak és táplálóbbak, minél rövidebb (pl. 2—3 évi) időközökben nyessük azokat. Hasonlólag igen jó takarmányt adnak a magról kelt fiatalosok és az élősövények nyári nyesédeke. Kevésbé értékes a felnőtt és a fatermelésre szánt hasonminőségű erdőkről nyerhető lomb. Rögtöni szükség esetében azonban, s ha a szükség másként nem fedezhető, a lombgyűjtést ez utóbbiakra is ki kell terjesztenünk.

A lombgyűjtésre legalkalmasabb időszak augusztus végétől szeptember végéig. Nagy szárazság esetében azonban egy hónappal előbb, tehát már augusztus első felében gyűjtenünk kell; mert a forróság a lomb fejlődését és érettségét sietteti.

A fanemek növekvési tekintetben ugyan is két részre oszthatók. Némelyek hajtásainak hossznövekvése és lombzatának gyarapodása egész nyáron át

*) Kárról és kártérítésről csak ott lehet szó, hol legeltetés és takarmánygyűjtés végett fa termelésre szánt — különösen fiatal — erdőket is igénybe veszünk. Sz. M.

szakadatlanul tart; másoknál ellenben e növekvés és gyarapodás két periodusban történik: az u. n. tavaszi és szt.-jánosnap hajtás. A növekvés — normalis időjárás mellett — mindkét esetben a nyár utóján ér véget, midőn tehát a lombanyag legtöbbször, s e mellett ez a galyvégekkel együtt nedvdus, porhanyó és tápláló. A lomb jóságára és mennyiségére való tekintettel tehát ez időben teendő a vágás. Minthogy pedig a fák nedvkeringése ez időtájt még nem szűnt meg, tanácsos a vágást mindig inkább későbbben mint igen korán tenni. Ha korábban — pl. mint fentebb említők: aug. elején — vágnánk, akkor szükséges, hogy a megnyesendő botfákon és a sarjerdők tuskóin egyes hajtásokat hagyjunk meg a következő tavaszig érintetlenül, melyek a még feltoluló nedvet elvezetik, minthogy különben, kivált kedvező időjárás mellett, őszi utóhajtások állnának elő, melyek az idő rövidsége miatt meg nem fásodhatván elfagynának, a mi az anyatorzset is gyöngíti sőt veszélyezteti.

Ha a lombtakarmányt a fatermelésre szánt erdőkből akarjuk nyerni, akkor a rendes évi vágást nem télen, hanem a lombgyűjtés említett idejében (sept.) taroljuk le. Önként értetik, hogy az így levágott törzsek minden lombja felhasználható. Ha az ilyen vágásterületeket azután természetes maghullás után akarjuk felújítani, szükséges számu magfákat kell meghagynunk. A nyáron vágott haszonfát tanácsos azonnal meghántani, a tűzifának valót pedig feldarabolni és hasogatni; mert a zöld kérgebe zárt fa könnyen korhad és használhatóságából veszít.

Ha végül lombnyerés végett magról kelt fiatalost tarolunk le, ezt tanácsos körülbelül egy hónappal korábban tennünk, hogy így a keletkező utóhajtások a fagy beálltáig még megfásodhassanak.

Az ilyen magról kelt fiatalosok egyszeri letarolás által semmit sem szenvednek, sőt ellenkezőleg egyenletesebb és vidorabb növekvésnek indulnak.

A 2—3 éves galyakat nagyobb fákról (bot-, nyesfákról satb.) éles szerszámmal, pl. nyeső baltával; lehető simán vágjuk le; a sarj- és magról kelt fiatalosokat pedig a sarjerdők módjára tőből letaroljuk végül a rendes vágásokban döntött törzsekről a galyakat letördeljük vagy levagdadjuk.

Ha válogathatunk, a hernyófonadékos, bibircsos s más ilyen tisztátalan lombot ne gyűjtsük, — mert az ilyen a marha nem szereti, s ha történetesen megeszti sem válhatik javára.

A lenyесett galyakat guzszzsal kukuriczakéve nagyságu csomokban — kévékbe kötözzük, s szári-

tás végett álló fák köré vagy szabad helyen gulákba állítgatjuk. Egy párszor megforgatván, kedvező időjárás mellett 6—8 nap alatt a kévék annyira száradnak, hogy összerakhatók. Száradás alatt lehetőleg óvunk kell, hogy sem igen erős napsugár, sem eső, sőt még nagy harmat se érje; mert a ki ázott megbarnult vagy éppen megfeketedett lomb nem bír több táperővel mint a közönséges buza-, vagy rozsszalma. A jó takarmánylombnak száradása után is szép zöld színűnek kell lennie, melynek tápértéke aztán egyenlő a középszerű jószágú réti szénával.*)

Hogy hordás és rakosgatás közben annál kevesebb lomb roncsolódik, nem kell tökéletesen kiszáritani; az utószáritás összerakás után is megtörténik, mert a laza kötegeket a lég átjárja. Ha a kötegek teljesen kiszáradtak volna, a hordás és rakosgatás történjék harmatos reggelen, midőn a lomb megvan ereszkedve és nem roncúsolódik.

A lombkévéket — éppen úgy mint a szénát és szalmát — vagy fészter alá vagy pedig a szabadban kazalokba és boglyákba rakjuk, utóbbi esetben szalmával vagy más effélével befödven.

A mi az állatoknak lombbal való takarmányozását illeti, erre nézve megjegyezzük, hogy a falomb kecskének kitünő, juhoknak jó és kedves takarmánya, s a szarvasmarhának és lónak szintén jó, de a két utobbinál mégis inkább csak mint mellék-takarmány tekintendő. Ezekhez képest lombtakarmányon a kecske egészen kiteleltethető; a juh hasonlóképp, de mégis jobb ha közbe-közbe szénát is kaphat, és végül a szarvasmarhának és lónak csak mellékesen adjuk, — bár ezek is kivált fiatal korukban és nagy szükség esetében tisztán is lombal kitarthatók.

Különböen arra nézve, hogy az állatok a lomb iránt több vagy kevesebb előszeretettel viseltessenek, nagyon sokat tesz a szoktatás. Éppen úgy van ez, mint az emberi szájjal és gyomorral: némely addig nem ismert eledelt kezdetben alig vagyunk képesek bevenni és élvezni; néhányszori kostolgatás után azonban megjön az izlés, hozzászokunk és utóbb még kedvencz eledelünké válik. Természetes, hogy ezen szoktatásnak nincs nagyobb mestere mint az éhség.

Az egyes fanemekre nézve — az azokról nyert lomb jóságát és értékét illetőleg — megjegyzendő, hogy szarvasmarhának a köris kitünő; a szilfa, kecs-

kefűz (rakotya), alma, körte, szőlő vadgesztenye és hólyagmogyoró (Staphylea) igen jó; a gyertyán, bükk, ákác, vörösberekenye és tiszafa, jó; a tölgyek, juharok és hársak csak gyöngébb, és végül a füzek, éger és nyír éppen rossz lombtakarmányt szolgáltatnak.

Kecskék és juhok számára különbség nélkül minden fanem, tehát az imént elősoroltakon kívül: a nyáriak, lisztesberekenye, faizanót, mogyoró s a többi cserjék, sőt a tülevelű luc- és jegenyefenyő zsenge hajtásai is igen jó és tápláló takarmányt adnak, — csak az éger és mogyoró, továbbá a bükk és nyír megkeményedett lombja kevésbé tápláló.

Lovak számára mellékesen, legfőlebb szecska helyett adva, a kecskefűz és bükk (idősebb) lombja legalkalmasabb.

Nem lesz talán érdektelen az állatokon lombtakarmányozás következtében tapasztalt némely jelenségeket még itten feljegyeznemi. Ilyenek pl., hogy a bükk tavaszi zsenge és üde lombjától a tehének, juhok és kecskék igen jól tejelnek, s a tej szép arany-sárga színt nyer. Hasonlólag jó tejelő takarmány a kecskefűz-, szil- és körislomb, az utobbitól, azonban, ha abból a tehen sokat eszik, teje kellemetlen ízű lesz, sok hársfalomtól pedig megnyálkásodik a tej. Kizárólag és huzamosabb ideig őszi öreg bükk-lombal étetett tehének tejuket elvesztik és megsoványodnak, — ha pedig igen gyakran étetjük tölgy-lombal midőn ehez még nincsenek hozzászokva, könnyen vért vizelnek.

A jegenyefenyő fiatal hajtásaitól és tüitől (melyet szükségből a szarvasmarha is megemészti) az elős tehének elvetélnek.

A tiszafa (Taxus), mely miként fentebb említém a szarvasmarhának, kecskének juhoknak jó takarmány, a lóra és számárra nézve veszélyes méreg.

A lombtakarmány előállításának költségei a helyi viszonyok szerint sokféleképen módosulhatnak. 100 mázsa lomb kéve előállítására körül-belől 30—40 napszám szükséges. E tömeg súlyának mintegy felét azonban emészthetetlen faanyag teszi. Ezen alapon számítva és a fanövedékbeli veszteséget is hozzávéve a réti szénával egyen értékű tiszta lomb mázsájának előállítása körül-belől 1 forintba kerül; miből a lomb szénaszükség idejénkitünik.

Ez előny által azonban ne engedjük magunkat tulságokra csábítani. Ne csak a pillanatnyi haszon, hanem a fák fennmaradása és tenyésztése is lebegjen előttünk, — e két czélt lehetőleg egyeztessük össze.

*) T. i. egy mázsa szénával egy mázsa galynélküli tiszta lombot hasonlítva össze. Sz. M.

Ne alkalmazzuk tehát a lombgyűjtést mértéken túl és szükségfölött, főképpen a tulnyomó növekvés korszakában levő erdőkben ne. S ott, hol a szükség csakugyan reá kényszerít, a nyelés idejére és módjára nézve főntebb ajánlott — különben igen egyszerű és semmi áldozattal sem járó, óvatosságot tartasuk mindig szem előtt, mert a fákon és illetőleg erdőkön nem a maga idejében és módja szerint, kiméletlen kezekkel és ismételve elkövetett kopasztások azokat csakhamar tönkre juttatnák, melylyel természetesen a további lombhaszuálattól is elesnénk.

Ezekben véltem a t. gazdaközönséget a lombtakarmány okszerű gyűjtésére, felhasználására és némely sajátságaira figyelmeztetni, egyfelől azért, mert a magyar gazdák legnagyobb része rendes takarmánytermő években nem lévén a lombtakarmányra szorulva, természetesen, hogy az azzal való elbánást sem igen ismerheti minden aprólékosságaiban; másfeledig: mert most még elég korán van, hogy a szükségétől fenyegetett gazda gondosan körülnézzen mentő szerek beszerzéséről és ezek között a — komoly szükségben csakugyan főfigyelmet érdemlő — lombtakarmány gyűjtéséről is gondoskodják és ez által az inség károsabb következményeinek elejét vegye.

Székely Mihály,

erdészeti tanár a k.-monostori gazd. tanítéleten.

Szomorú hír.

A *Phylloxera vastatrix* Magyarország határait átlépte!!!

A klosterneuburgi észölzeti s borászati állomásnál a napokban egy ur jelentkezett Pozsonyból és kivesző félben levő szőlőtökéket hozott magával, hogy betegségük kikütdattassék. Fink ur, a pozsonyi borosgazdák egyik jeles tagja jelenté, hogy a kísérleti szőlőben, mely Pozsony északkeleti részén egy domb tövében fekszik, több százra menő töké kipusztult; a vész körfutólag terjed és nincs mi utját szegné.

A kutatás ercdménye eddig csak egy *Phylloxera* volt, mi annak tulajdonítandó, hogy nevezett ur hajszálgyökekek helyett leginkább tőgyökereket hozott és a szállításnál nem járt el a kellő óvatossággal („Természet“ 14-ik szám.)

A rettegett ellenség tehát befészkelte magát a magyar földön is — és ki tudja, nem pusztít e már szűkebb hazánkban, Erdélyben is!

Miután minden eshetőségre el kell készülnünk, alább egész terjedelmében közöljük (szinte a „Természet“-ből) Dr. Entz Géza jeles cikkét, melyben a francia földmivélesi s kereskedelmi ministerium által az új szőlőbetegség tanulmányozására kiküldött, bizottság jelentését itetismer-

E cikk figyelmes olvasása nyomán szőlősgazdáink képesek lesznek észleleteiket megtenni s részünkről felkérjük őket, a gyanus szőlőtöket gondosan csomagolva annyival is inkább Kolozsvárra az erdélyi gazd. egylet titkári hivatalához beküldeni, mert tudós munkatársunk Dr. Entz Géza azoknak pontos megvizsgálására díjtalanul ajánlkozni szives volt.

* * *

„Franciaország déli részének több nagy borvidékén rövid idő óta egy borzasztó s eddigelé teljesen ismeretlen betegség lépett fel, melynek a meglepetett szőlőtök a második év végével rendszeren áldozatul esnek.

Ezen betegség, melynek eredete ismeretlen, legelőször 1864 vagy 65-ben mutatkozott a Rhöne völgyében, azonban csak 1867-ben kezdett félelmes alakot öltetni s az 1868. és 69-ik években már valóságos csapássá fokozódott. Ekkor tüntek fel a nagy pusztítások, melyek a birtokosokat annyira elrémiték s melyek annál lesujtóbbaznak látszottak, miután a baj első jelei talán félreismertettek. A betegség megjelenése óta nem szűnt meg s jelenleg Drôme départementtől egész Crau végeig terjeszkedik, a sovány száraz, kavicsos és tulságosan nedves talajnak adva elsőséget. Orange kerület, a Rhöne bal partján, egyike a legsúlyosabban meglátogatott vidékeknek, a mult évben (1869) 10,880 hectare szőlőterületéből 3,600 hectaret vesztett el s a Basses-Alpes département-ban, mely eddigelé ment volt, szintén megkezdődött már a nyavalya.

A Rhöne jobb partján a betegség nem terjedt oly gyorsan; Gard département azonban mégis több pontján szenvedett; Ardèche-ben is vannak megbetegedett szőlők, Hérault-ban pedig most jelenkeznek az első symptomák.

Bordelaisben, hol a betegség már szintén néhány év óta fellépett, lassabban terjed, mint a Rhöne völgyében.

Az újbetegség legjellegzőbb küljelét, mely minden észlelőt leginkább meglepett, egy betegedési középpont képezi, mely szakadatlanul terjeszkedik s minden, rövid idő óta megtámadt területen észlelhető. A fertőzés ezen első tüzhelye körüli tökéek elszintelenednek, majd mindinkább megsárgulnak, míg végre egészen elhervadnak. Ha a megtámadott terület nagyobb terjedelmű s ha a baj elég intenzitású, egy betegedési középpont helyett többet tanálunk, Ezen mindenütt észlelt tényekből az következik, hogy a betegedési középpontoknak körületben való terjeszkedése, melyről éppen most szólának, a betegség terjedésének első, az egyidejűleg egymástól távol fekvő pontokon történő fellépése pedig második módjának felismerésére vezetett. A tapasztalás ugyanis számtalanszor arra tanított, hogy az új betegség szabálytalan ugrásokkal terjed, s hogy a már ismert fertőzési pontoktól egyszerre nagy távolságban fekvő helyeken jelenik meg. Ha a megtámadott szőlőtökék gyökereit vizsgáljuk, könnyen felismerhetjük, hogy ezek képezik a legmélyebb kóros változásnak székhelyét; a gyökerek mindig puhák és nedvesek, hajtásaik tultengettek, épen nem szivósak s nem állanak ellent az ujjak nyomásának.

Ezen súlyos kóros változásokat egy növénytetű idézi

elő, melyet *Phylloxera vastatrix*-nak*) neveznek. Ezen kis élődi, mely szabadszemmel alig látható, megszállja a szőlőtő gyökereit, melybe szívó szájkészülékét bemélyeszi, hogy a kiszivárgó nedvvel táplálkozzék. Ismételt szurásai valószínűen izgatólag hatnak a hajtásokra s azoknak tultengését eredményezik. A gyökérrostokon egészen jelegző csomókat hoz létre, melyek alapos megkülönböztető jelül tekinthetők az új betegség s a szőlőtőnek minden egyéb kóros elfajulása között, a milyen a „pourridi” vagy „blanquet” elnevezés alatt Franciaországban ismeretes betegség, egy neme a földalatti élődi gombák által előidézett gyökérrothadásnak s a „Camargue” nyavalya, mely ezen vidékeken szintén elég nagy számú ültetvényt tett tönkre.

Egyidejűleg észre lehet venni, hogy a *Phylloxera*ék, ezen súlyos elfajulásoknak okozói, soha sem maradnak a már bomlásnak induló gyökereken. Midőn a gyökér egy ponton rothadásnak indul, azonnal más gyökérre vándorolnak; szóval előidézik a rothadást, melyet folytonosan megelőznek, de soha sem követnek.

Egész a mai napig egy szőlőfajunk sem volt ment az új betegségtől, Bordeaux környékében azonban néhány amerikai válfajt emlegetnek, melyek, dacára annak, hogy már három év óta beteg szőlők környezik, mindeddig épek maradtak.

A rovar, mely a szőlőt ily módon pusztítja a *Phylloxera* nemhez s a félrőpüek (Hemiptera) rendébe vagy részletesebben az egyenlőrőpüek (Homoptere) alrendébe tartozik, melynek a Cicada, a levéltetvek s a Cochenilla a legismertebb képviselői. A *Phylloxera*ék magok egy kis családot alkotnak, mely némi tekintetben átmenetet képez a levéltetvek (Aphidina) és Cochonillák vagy paizstetvek (Coccina) között.

Az utóbbi időben tett észleletek szerint a *Phylloxera* két különböző alakban fordul elő: szárnyatlan és szárnyas alakban; soha sem eleven szülő, hanem minden időszakban s mindég alakja csupán peték által szaporodik. Meg kell jegyeznünk, hogy az eddigelé észlelt nagyszámú egyének mindanyian kizárólag nőstények voltak. Him *Phylloxera*t, bár rég óta keresik, sem szárnyatlan, sem szárnyas alakban sokáig nem sikerült felfedezni.

Ezen rovarok életének főbb phasisai a következők. A telet sohasem mint peték, hanem mindig szárnyatlan állapotban töltik a szőlőtő gyökerein. Zordon időben egészen meg vannak dermedve, midőn azonban a meleg befolyása érezhetővé kezd válni, a téli fagy és nedvesség által megkímélt egyének új életre ébrednek; bőven táplálkoznak s haladék nélkül petéik lerakása után látnak. Szaporodásuknak, mely csakhamar megdöbbentő mérvet ér el, csupán október hó folyamában szakad vége. Ezen, a déli részeken 7—8 hónapra terjedő időszak alatt végeznek az élődiék legnagyobb pusztításait.

A szárnyatlan *Phylloxera* kiválóan földalatti életmódra van rendelve; valószínűen folytonosan szőlőtő gyökerein

tartózkodik s mászkálása alkalmával valószínűleg azon számos repkedéseket követi, melyek a gyökerek felületén előfordulnak. Nem marad azonban mindig ezen állapotban. A meleg évszak alatt időről időre egyes ritka példányokat lehet találni, melyeknek tora kis függelékeket, fejlődő szárnyakat visel. Az ily egyének valószínűleg álcák, melyek csakhamar megvedlenek és szárnyakkal s igen jelegző szemekkel ellátott tökéletes rovarokká változnak át. Valószínű, hogy a *Phylloxera*kat ily alakban a szél gyakran igen jelentékeny távolságig magával ragadja. Mind e mellett azonban nem lehet állítani, hogy bizonyos körülmények között a szél magukat a szárnyatlan egyéneket nem volna képes messze elszállítani.

Említők már, hogy a szárnyas *Phylloxera*ék szerfelett ritkák s az eddig észlelt példányok száma semmi arányban nem áll a szárnyatlanok millióival, melyet a beteg szőlőtők gyökerein mindenütt láthatók. Valjon természettörvény-e ez, vagy egyszerűen csak az eddigi észleletek hiányosságának tulajdonítható?

Az észlelt szárnyas *Phylloxera*ék valamennyien nőstények voltak s petéket raktak, melyekből szárnyatlan álcák keltek ki.

A szárnyas *Phylloxera*ékkal egy igen nagy horderejű tényállást hoznak kapcsolatba. A Rajna völgyében ugyanis s még inkább Bordellais-ben nyár folytán néhány feltűnően sovány tőlevelein sajátságos alaku gubacsokat észleltek, melyeknek szemölcsös kidudorásai a levelek alsó, nyílásai pedig azok felső lapján voltak elhelyezve. Ezen állandó jellegeknél fogva a kérdéses gubacsokat határozottan meg lehet különböztetni mindazon más gubacsok- s bibircsektől, melyek a szőlő levelein előfordulnak. Az ily gubacsok szárnyatlan növénytetvekkel telt fészkeket képeznek, melyeknek lakói igen hasonlítanak a szőlő gyökerein előforduló *Phylloxera*ékhoz s azt hiszik, hogy a szárnyas példányok által lerakott petékből fejlődnek ki.

Látjuk tehát, hogy a *Phylloxera*ának kétféle életmódja van. Csaknem folytonosan a föld alatt rejtőzködik, bizonyos időszakban azonban néhány gyérszámú egyén valószínűleg légi életmódot él, földalatti életmódja eléggé ismeretes, de ugyanez nem áll másik életmódjáról. Igen érdekes és fontos volna pontosan megtudni, valjon az évnek mely szakára esik a szárnyas rovar kifejlődése, mennyi ideig tart átváltozási folyamata s a szőlőtőnek vagy talajnak, mely helyein megy véghez. A *Phylloxera*ának különböző szaporodási módjai, eredete s a fejlődésére leginkább kedvező körülmények szintén megérdemelnék, hogy közelebbről ismerjük.

Reméljük, hogy a rendszeresen s kitartással folytatott biológiai tanulmányok rövid idő alatt mindezen eddigelé még rejtélyes, de nagy fontosságú kérdés megfejtéséhez vezetendnek. Lehetséges, hogy ezen ellenséget, melyhez földalatti életmódja alatt oly bajosan lehet férti, könnyebben el lehetne pusztítani, ha a légi életmódjának kedvező időpontban támadnók meg.

Ezek volnának tehát azon körülmények, melyek között az új szőlőbetegség mutatkozik. Felismerése óta az ellenszereknek egész raját ajánlották, melyeknek azonban

*) *Phylloxera* magyarra fordítva: levélszárító, vastratrix - pusztító. E. G.

egyike sem vezetett a kívánt sikerhez. Szabadjon reménylenünk, hogy a jövőben hatályosabb ellenszereket találunk vagy hogy sikerülend az eddig megkísértettek közül a legjobbat feltalálni. Annyi bizonyos, hogy a kívánt szer hatása nem függ egyedül az alkalmazott anyagok erélyességétől, valamint az is, hogy alkalmazásának módja és időpontja igen nagyfontosságú. A növénytetveket előlő szereknek száma ugyan igen nagy, hogy azonban az alkalmazandó szer hatása jó legyen szükséges, hogy magára a növényre nézve ne legyen veszélyes, valamint az is, hogy elég könnyen szívárogon a talajba 1—1¼ lábnyira, vagy néha még mélyebbre is, — s ebben rejlik a legnagyobb nehézség. Az óvszerek, melyeknek segítségével a még ép szőlőket meg lehet a betegségtől menteni, szintén kiváló figyelmet érdemelnek.

Remélve, hogy a tudománynak sikerülend a betegség valódi ellenszerével megismertetni, a bizottság addig is indítatva érzi magát a szőlőmivesek-községeknek a hérauliak és girondeiak példájának utánzását ajánlani, a kik nem haboztak a szőlőtöket kiásni és elégetni, a talajt pedig lelkiismeretesen diszinficiálni, nem különben a gubacsokkal fedett levelek összegyűjtését tanácsolni.

Ezen óvintézkedéseknek hasonlóan, mint a marhavész elleni rendszabályoknak, azon előnye van, hogy számtalan rovar elpusztítatik, melyek különben elszaporodván, a betegséget a környező szőlőkre is elterjeszthetnék, s kellő időben megrendelve s értelmes felügyelet alatt foganatosítva, a baj terjedését megakadályozhatnák s megszüntethetnék.

A francia földmívelési- s kereskedelmi ministerium a szőlőmívelés s kereskedelmi érdekei körüli gondoskodást az által bizonyítja, hogy 20,000 frank díjat tűzött egy oly szer feltalálására, mely a beteg szőlőket meggyógyítani képes. A felhívás, melyet ezen magas díj kitűzése által minden tudományos és jóakaró emberhez intéz, minden esetre meghallgattatik s okunk van reményleni, hogy nem sokára a betegség teljes történetének s oly hathatos és gyakorlati eljárásnak jutunk birtokába, mely szőlőinket ismét biztosítandja“.

Méhész naptár.

VIII. augusztus.

Ha ezen hóban észrevesszük, hogy a mézhordás ideje végéhez közeledik, mérjük meg esténként egy még teljesen be nem épített, nem nehéz ifju rajtörzset és ha egy szép nap után úgy találjuk, hogy a törzs nemcsak nem sulyosodott, de — ha bár csekély mértékben is — inkább könnyebbedett, ebből csalhatatlanul következtethetjük, hogy ezen évben a hordás idejének vége van.

A kezdő méheknek még szalma vagy vessző kasai is vannak és én eléggé nem tanácsolhatom, hogy azokat ne nagyon korán semmitse meg, E kasokat könnyű telelni, évenként rajzanak vagy kidobolhatók, azért addig maradjon mellettük a kezdő, míg a mozgóépitményü tenyésztést teljesen sajátjává nem tette.

Augusztus közepe táján vizsgáljuk meg szalma vagy

vessző kasainkat, ha anyások-e? Ezt legkönnyebben úgy tesszük, ha azokat felfordítva a nap sugarai által a lépek közé világítunk. Ha dolgozóméh fiasításuk van, úgy nyugodtak lehetünk; ha egyiket vagy másikat anyátlannak találjuk, rögtön ne semmisítsük meg, mert gyakran van a mozgó épitményü kaptárokban oly csekély néptörzs, hogy telelésre nem való, de egy ily anyátlan kast vele meg erősíthetünk.

Minden kast, melyet anyátlannak találunk, mérjük meg, hogy a méhek és viaszépitmény virágor és méz sulyát megközelítőleg megtudhassuk.

Ha egy kasnak beltartalma augusztusban 18 font sulyú és viaszépitménye nem igen öreg, még kitelelhető, mert méze tavaszig elegendő. Csak akkor kell segitenünk, ha egy kasnak nincsen 18 font beltartalma, ekkor a hiányzó mézet azonnal előlegezzük neki, hogy a méheknek idejük legyen a béboltozására, nehogy a sok boltozatlan a méz megsavanyodván, télen át a méhek hasmenést kapjanak. A hiányzó mézet meglehetősen nagy adagokban adjuk a kasba, hogy néhány este felhordhassák és a királyné a sok fiasításra általa ne ingereltessék, mert különben ismét sok méz fogyoztatnék el.

Mozgó épitményü kaptárknál sokkal könnyebb a betelés, mert úgy az anyátlanság, mint mézkészlet, bogár mennyiség egy szóval a kaptár egész beltartalmáról a legapróbb részletekig meggyőződhetünk.

Mindenek előtt a hordás végeztével a méztárok kiüresítendők, de ezen tárgyat egyelőre mellőzöm, mert kezdőnél, ki állománya szaporításán dolgozik, többnyire üres a méztár.

A fiasítási telepben minden egyes ráma kivételével győződjünk meg 1) a mézkészletről. 2) a nép mennyiségéről, 3) a királyné jóságáról, 4) az épitmény mibenlétéről.

1.) Egy törzs 12 font mézkészlet nélkül bé ne telletessék. Hogy a méz mennyiségéről bizonyost tudhassunk, mérjük meg egy mézteljes lépet s ezt tudva, a többi szemmérték szerint könnyű meghatározni.

Ha étetni szükséges vagy is előleget adni, ezt úgy tegyük, mint a kasnál mondtam, csak hogy a királynét míg a mézadás tart zárjuk, a kalitkába, hogy a felesleges fiasítást akadályozzuk.

2.) A nép mennyiségét is a szemmérték határozza meg.

3.) A királyné jóságára nézve, mindenek előtt nézük meg a fiasítást, ha ez a népséghez és üres sejtekhez aránylag elegendő mennyiségű, ha sejt sejt mellett telve fiasítással, akkor a királyné telelésre méltó, ha öregebb és kinézése nem a legajánlatosabb lenne is.

4.) Egy kaptárt se teleljünk be, melynek legalább 1000 hüvelyk épitménye nincsen, egy ráma 11" széles és 16" hosszú, szélességéből és magosságából 1" az épitményre számítatik, egy ráma = 150" épitmény, s így 7 ráma 1050 hüvelyknyi. A mondtakat bővebben példával világosítom meg: hogy magamat megértessem.

Egy kezdő példál, ki csak 8 népes mozgó épitményü kaptárral bir, következőleg működjék.

Ha egy kaptárt megvizsgált, tévedés kikerülése vé-

gett jegyezze fel a szükségeseket u m. 1-ső szám a) méz: 24 font, b) népesség: közepes, c) királynő: jó, d) lép: 10 darab.

Ha mind a 8 kaptár vizsgálatával készen van, akkor adja össze ugy a méz mennyiségét, mint a lépek számát. Teszem azt, 8 kaptárba van 75 font méze és 42 font 11" széles és 16" hoszu ráma lépe, ekkor neki csak 6 kaptárt szabad bételelnie és kettőt meg kell semmisítenie; a lépek építettek legyenek. Ezután a 6 bételeendő kaptár egyenlősítendő, vagy is mindenik 12 font mézel és 7 lép-pel elláttatik és a két megsemmisítendő kaptár méhei s fiasítási lépe a leggyengébbeknek adatnak, vagyis, azoktól kik 12 font méznél és 7 lép-nél többet birnak, a felesleg elvétetik és azoknak adatik a megsemmisítendő kaptáro-kéval együtt, kiknek kevesebb készletök van. A megsem-

misítendő kaptár lépei közt mindég van még fiasítási kez-dettel alig kiépített lép és így bételelésre nem alkalmas, ezeket egy kaptárba kell tenni és egy adag méhet kell királyné nélkül hozzá seperni mely az egyik megsemmisi-tett kaptár helyére álltassék.

Kilencz nap mulva minden anyaházat semmisítsünk meg és 3 hét mulva midőn már minden fiasítás kikelt, adjuk a bogarakat a népben leggyengébb törzshez, késő ősszel a méhek a mély kaptárba tétetnek és rendesen abban ma-radnak, igen kevesen repülnek vissza anyakaptáruk helyé-re s azok sem pusztulnak el, mert bevétetnek más kaptáro-kba.

Folytatja az öreg

Marosmenti Mész.

T Á R S A L G Ó.

Választmányi ülés Julius 1-én 1872

1) A Junius 3-iki jegyzőkönyv felolvasatván, tudomásul szolgál.

2) A Junius 22-iki r. k. ülés jegyzőkönyve felolvasatván, tudomásul szolgál.

3) Torda-aranyosi gazdas. egyesület megalakulását jelenti s testvéries támogatást kér; az új testvéregyesület szives átiratának viz-szonzásául meleg üdvözlötünket küldjük a velünk egy téren buz-gólkodó fiatal társulatnak.

4) Mikó Mikály főkirálybíró ur tudatja, hogy a szőlészeti vándor tanár gyámolítására a szükséges intézkedéseket megtette; örvendetes tudomásul szolgál.

5) Ministerium 6389 sz. a. a néptanítók közt kiosztandó méh-kaptárookra nézve a Liphay által javított és mintául leküldött kast ajánlja; a kas véleményezés végett a méhészeti osztálynak adatván ki, annak véleménye bevárandó.

6) Ministerium u. a. sz. a. tudatja, hogy egy népszerű mé-hész könyvecske megírásával egyesületünk indítvánva szerint Kiss Já-nos oltszemi ref. lelkészt óhajáná megbizni; egyesületünk a magas utasítás szerint Kiss lelkész urat fel fogja kérni, hogy az említett népszerű munka megbírására vállalkozzék.

7) Titkár a január—juniusi félévi 29 frt. 47 krnyi posta-költséget utalványoztatni kéri; a huszonkilencz frt. 47 krnyi pos-taköltség kifizetésére pénztárnok ur ezennel utasittatik.

8) Titkár az általa magyarra fordított Dr. Wolfféle „Gya-korlati trágyaisma“ egy példányát a könyvtárnak ajándékozza; kö-szönettel fogadtattott.

Gamauf Vilmos
egyleti titkár.

Kérelem

Magyar mérnök- és építész- egyesület megbizásából szerkesztendő
műszaki szótár érdekében.

Egy általános technologiai műszótár nemzeti irodalmunkban
nyilván érzett szükség mindazokra nézve, kik a mérnöki, építé-
szeti s az ezekkel sokféé viszonyban álló természeti tudományok-
nak akár elméleti, akár gyakorlati téren foglalkoznak.

De nemcsak a szoros értelemben vett technikusok s általa-

ban a reál tudományok művelői nélkülözök, nehezen az ilyen szó-tárt; érzik annak hiányát nem kis mértékben mások is: nevezete-sen a gyár és kézmű- ipar, ugy mint a kereskedelem némely ágai-val foglalkozók, a műszaki ügyek kezelése körül alkalmazott köz-tisztviselők, földbirtokosok és gazdatisztek, magán építetők, sőt műszaki kérdésekkel kapcsolatos jogügyletekben az ügyvédek is, szóval: többé- kevésbé mindazok kik a műszaki té-ren hazánkban évről évre élénkebben nyilvánuló mozgalomban akár közvetlenül, akár közvetve bármely irányban cselekvölég résztvesznek.

És e hiánynak tulajdonítandó kétségkívül nagy részben az, hogy nemzeti nyelvünk a műszak terén korántsen foglalja el még azt a helyet, melyet jelen fejlettsége mellett is már bizonynal elfo-lalhatna, hogy a magyar nyelv e terén még hazánkfiai körében sem volt képes magának mind ez ideig kellő érvényt szerezni, sőt olyanok részéről is mellőztetik, kik egyéb érintkezéseikben rende-sen azt szokták használni: mert a műszaki fogalmak és tárgyak szabatos megjelölésére alkalmas műszók nem állván készen ren-delkezésünkre, hivatásuk szabta feladataiknak gyors anyagi fejlő-désünk által reájok kényszerített halmazával szemközt, gyakran a legjobb akarat mellett is, kénytelen más, viszonyaink közt leg-közelebb a német nyelvhez folyamodni.

A magyar mérnök, és építész-egyesület, felismervén a kettős szempontot, melyből ezen hézag nemzeti irodalmunkban az egyesületnek cziméből és czéljából folyó feladatával telálkozik, egy német- magyar műszaki szótárnak az egyesület anyagi és erkölcsi támogatása mellett leendő kidolgozását határozta el.

Ezen szótár az egyesületi választmány megállapítása szerint a „Technologisches Wörterbuch Deutsch- Englisch- Französisch, von Wilhelm Unferzagt. Zweite Auflage, Wiesbaden, C. W. Kreidels Verlag. 1869.“ című munka fonalán lesz összeállítandó.

A szótár szerkesztésére az egyesület egyik tagját Lauka J ó- z s e f urat, főmérnököt a közmunka és közlekedési kir. ministeri-umnál, volt szerencsés megnyerni, kinek nyelvészeti és műszaki alapos ismeretei ugy, mint jelleme és szaktársai körében ismeretes ügybuzgalma elegendő biztosítékot nyujtanak arra nézve, hogy azon föladatnak, mely a szerkesztőre vár, teljes mértékben és szigoru lelkiismeretességgel fog megfelelni.

S ezzel, illetőleg a szerződésnek az egylet és Lauka ur közt megkötésével megtörtént volna az első határozott lépés a kitűzött cél felé — minden esetre a legfontosabb, a mennyiben a szótár létrejött, immár biztosítottnak tekinthető.

Hogy azonban az ily módon szerencsésen megindított ügy a siker útján, gyorsan és biztosan haladjon, arra még más is szükséges a szerkesztő képességén és buzgalmán kívül, — ez az a miért az ügy pártolóihoz fordulunk.

A főadat, mely a szótárban megoldásra vár, rendkívüli nehézségekkel van összekötve. Nem meglevőnek javításáról, tökéletesítéséről, hanem tekintve a már összegyűjtve rendelkezésre álló használható anyagnak aránylag csekély voltát, — úgy szólván egészen újnak alkotásáról van itt szó. Igen sok fogalom és tárgy fordul elő a műszak különböző ágaiban, melykre nyelvünkben szónk még egyáltalában nincsen. Vannak használt műszóink, melyek, mert a fogalmat nem eléggé szabatosan sőt talán éppen helytelenül fejezik ki, vagy mert a szóképzés törvényeinek meg nem felelnek, vagy végre, — néha csak a ragozásnál vagy szó-összetételnél feltűnő rossz hangzásuk miatt, nem tarthatnak igényt arra, hogy a szótárba fölvétetvén, ezzel mintegy szentesítést nyerjenek; még vannak jó műszóink, melyek gyéren, néha csak egyes tájakon használtatván, még kevéssé ismerttek a szakférfiak körében. Hogy valaki az idesorolható szakmák mindegyikében egyenlően és annyira jártas legyen s e mellett nyelvészeti tekintetben oly alkotási képességgel birjon, miszerint az épen említett irányban felmerülő nehézségek halmazával, lelkiismeretes óvatosság mellett, sikerrel egymaga megküzdhesse, az valóban alig képzelhető.

A cél csak úgy érhető el, csak úgy fogja siker koronázni Lauka úr vállalkozását, ha minden oldalról, különösen az illetékes szakférfiak részéről kellőleg támogatattik, s ha e támogatás oly általános lesz, a mily közérdekű az ügy maga, melynek szolgálatába szegődött.

Ennélfogva felkérjük tisztelettel a magyarmézőket és építészeket, az egyetem és műegyetem, a gymnasiumok és reáltanodák, a selmeczi bányászati és erdőszeti akadémia, valamint a gazdasági tanintézetek tanárait, földbirtokosokat és gazdatiszteket, gyárak és egyéb érdekelt ipar és kézműveletek kezelőit, általában mindazokat, kik a szótár létrejötté, a magyar nyelv fejlődése iránt érdeklődnek, és a kik akár egy vagy más szakmára vonatkozó műszók netalán már kész gyűjteményével, akár csak egyes, eddig még kevéssé ismert régi, vagy általuk ajánlott új műszókkal, általában véve e részben eddig tett vagy ezentúl tendő buvárlataik eredményével a német—magyar műszaki szótár szerkesztőjének segítségére lehetnek, hogy őt becses közreműködésükkel kitelhetőleg támogatni sziveskedjenek.

A mi e támogatás módját illeti: hogy az mentől sikeresebb és az illetőkre nézve mentől kevésbé terhes legyen, egyelőre abban állapodott meg a szótár szerkesztője, hogy „Unversagt“ művéből az abban foglalt szakmák összes műszóit, egymás alá sorozva, szakmánként külön, több példányban kinyomatja, és azoknak, kik közreműködésüket följánlani szivesek lesznek, az általuk megnevezendő szakmákra vonatkozó ívek egy-egy példányát betöltés végett, a netán szükséges bővebb útmutatás kíséretében, megküldi.

Fennebbi kérelmünket tehát a további kérelemmel

egészítjük ki, hogy a kik a szóban levő szótár ügyét az épen említett módon előmozdítani magukban képességet és hajlamot érznek, ebbeli szándékukról, az illető szakma megnevezésével a szerkesztő Lauka József urat (Buda, Krisztina város, Főutca 414 sz. a.) a jövő hó közepéig értesíteni, valamint az ez ügyben netalán kívánt további felvilágosításért is közvetlen ő hozzá fordulni méltóztassanak.

Pest 1872 Julius hó 16-án

A magyar mérnök és építész-egylet, választmányának nevében.

Ambrozovics Béla
titkár.

* *

A magyar mérnök- és építész egylet ezen hazafias önzetlen vállalatát részünkről is a legmelegebben ajánljuk t. olvasóink szives figyelmébe s bizton reméljük, hogy Erdély, mely szabatos magyarságáról ismeretes, bő anyagot fog szolgáltatni ezen műszaki szótárhoz.
Szerkesztő.

Georgikai vitatkozások.

V.

Elnök: Vörös Sándor tanár, jegyző Dósa István, II-od éves hallgató.

Tekintve azt, hogy őszi gabnafajtáink nagy része megsemmisült, — tekintve ismét azt, hogy takarmánytermésünk szintén rosszul sikerült, — miféle segélymódokhoz folyamodhatik a gazda, hogy a télre beálló biztos takarmány-és alomhiányt pótolhassa?

Mindenütt, hol a kérdésben jelzett esélyek bekövetkeztek és ezek folytán a kivánt takarmány és alomszükséglet rendes uton fedezhető nem volna; a gazda következő módokhoz folyamodhatik sikerrel:

1) Kevéssé járt utak, árkok, és ezek partjairól, szóval minden, talán kedvező viszonyok mellett figyelemre sem méltatott helyekről, a hol bármi kevés fűnöves mutatkozik, azt szorgalmasan összegyűjti, s a szerint a mint vagy zölden, vagy szénává készítésre ajánlja magát inkább, értékesíti.

2) A hol lombfanemek bővében van a gazda, lombtakarmánygyűjtés által szintén jókora szükségletet fedezhet: erre alkalmas fanemek a hárs, juhar, tölgy, mogyoró, ákác stb.

A lombtakarmány gyűjtési ideje augusztus első fele.

3) Az érintetteknél hatásosabb gyógyszer a takarmányhiány elmellőzése, — illetőleg a kivánt szükséglet fedezésére takarmánynak alkalmas növények tarlóban való termesztése. Ilyenekül ismeretesek: a haricska, köles, repce, törökbuza és tarlórépa; melyek közül a 4 első szárlevelei, az utolsó levelei mellett gyökével szolgál takarmányozási célra. Kedvező időjárás mellett egykettő még magot is hoz közülök.

Ha a szár- és levélképzés annyira halad, miszerint a takarítási költségeket jól kifizeti, czélszerű a letakarítást és szénává elkészítést eszközölni. A közönséges szénakészítés minden gazda előtt ismeretes; de egyes esetekben, midőn a vízdús növények száritása nehézségekkel járna, vagy tán a késői idő miatt nem is lehetne kivihető, az ugynevezett savanyu széna ajánlatos. Ez abból

Melléklet az „Erdélyi Gazda“ 14-ik számához, 1872.

áll, hogy a kissé megfonnyadt növény felszínén egy szabályos négyszögű, mintegy 4—5' mély, felül 4' alul 2' széles verembe erősen betaposatik. A takarmány minősége emelkedik, ha betaposás alkalmával minden rétegre kevés só lesz hintve. A tömegre megüledés után, —mely esetben kívánatos, hogy az a földszínt egy láb-al meghaladja, —előbb lombréteget, s erre 2'-nyi földet hányunk, és a vermet folytonos figyelemben részesítjük, hogy a netaláni repedéseket kijavíthassuk, mert ennek elmulasztása esetében könnyen megromlik a besavanyított anyag. A verem 1—4 havig bontatlanul maradhat, mialat terjedés áll be. Megszokás után szívesen felveszi ugyan a marha, de leginkább más takarmánnyal kevert etetése ajánlatos, mert tisztán nagy savtartalma hasmenést és egyéb bajokat szülhet. A jelzett takarmány növények közül besavanyításra a répalevél és törökbuza szolgálhat.

Ha ellenben a szár és levélképzés csak oly fejlődési fokra jut, hogy az illető növénynek lekasználása semmi előnnyel nem járna, akkor mint legelőt kell használni. Különösen a repcze az, mely oly időben nyújt legelőt, midőn az másutt nem található.

A talaj megválasztása és elkészítése tarlónövények alá ezek általános és különleges igényei szeriut történik. A vetés mint minden takarmány növénynél, úgy ezeknél is sűrűbben lesz alkalmazva mint akkdr, midőn magtermés a cél.

4) Gondoskodik végül a gazda, hogy tavasszal jókor jusson zöldtakarmányhoz és e végett már a nyár vége felé bokrosodó rozstot vet.

A mi a kérdés másik ágát t. i: az alomszükséglet mikénti fedezését illeti: az egy részben már az által fedezve lesz, ha a jelzett eljárások folytán takarmány kellő mennyiségben állittatik elő, a mennyiben nincs utalva a gazda, hogy kéznél lévő szalmáját takarmányul felhasználja, hanem különösen az őszi szalmáját almazásra használhatja; sőt a tarlónövények közül is egyik vagy másik e célra szolgálhat. De másrészt lombalom-szedés által is fedezhető a szükséglet, úgy, hogy fűrészpor- és földalomhoz csak végső esetekben vagyunk kénytelenek folyamodni.

Dósa István,
jegyző.

Belföldi lapszemle.

A m. kir. természettudományi társulat Julius 17-én tartott választmányi ülésének két tárgya oly kiválóan fontos gyakorló gazdáinkra nézve, hogy azt a közzétett jegyzőkönyv után egész terjedelmében közöljük:

A titkár jelenti, hogy a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumtól két leirat érkezett a társulathoz, melyek elsejében az iránt intéztetik kérdés, hogy a jelenleg Franciaország szőlőit pusztító *Phylloxera vastatrix* nevű rovar létezik-e nálunk szörványosan, és ha igen, lehet-e tartani attól, hogy ezen állat a mi szőlőinket is ellopja és pusztítsa?

E kérdéssel Kriesech János műegyetemi tanár ur bővebben foglalkozván, már előlegesen felkérte, hogy ezen alkalomból állítaná össze a *Phylloxera*-ra vonatkozó tanulmányait egy rövid cikkben, mely azután a „Természettudományi közlönyben“ ábrákkal illusztrálva kiadatnék, s a fentebbi kérdésre feleletül a ministeriumhoz is felküldetnék. Mit is a választmány elfogadván,

a cikk a közlöny augusztusi füzetében fog közzétetni s külön lenyomatban a ministeriumhoz felküldetni.

A második leirat azon felhívást intézi a társulathoz, határozatná meg a mult május hóban Gyergyó-Ditró- és Szárhegy erdélyi községek határában tetemes számban mutatkozott és nagyobb pusztításokat véghezvitt sáskaféle rovarok nemét és fajtát.

Miután a jelen választmányi ülés a szünetek előtt az utolsó, a beküldött rovar példányok Dr. Karl János és dr. Horváth Géza uraknak szakértői véleményadás végett már előlegesen kiadattak, kik is a választm. ülésnek következő jelentésüket nyújtották be:

„A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium által a Természettudományi Társulatnak meghatározás végett leküldött egyenesröpüek, melyek f. évi maj. havában Gyergyó-Ditró és Szárhegy csíkszéki községek határában nagy mennyiségben pusztítólag jelentkeztek, a szöcskefélék (*Locustina*) családjában tartoznak s mint az előttünk levő két him és négy nőstény példány tüzetes megvizsgálásából kitünik: a fogacsolt farkú tarsza (*odontura denticauda* Charp.) fajt képviselik.

Nevezett szöcskefaj, mely hazánkban eddig a budai hegyekben és Mehádia vidékén gyakran előfordul, délkeleti Europa hegyes vidékein tenyészik s tudunkkal még eddig sehol sem lépett fel kártékony mennyiségben. Leginkább mezőkön réteken és szántóföldeken tartózkodik, s minthogy röpszervei dűrványosak, nem repülés, hanem csak ugrás által mozoghat odább:ennél fogva nem is tehet oly nagyobb mérvű vándorlásokat, mint pl. a hirhedt vándorsáska (*Oedipoda migratoria*.)

A tökéletesen kifejlődött fogacsoltfarkú tarsza, hossza 12—16 vonal s színezete zöld v. gyakran felül vörhenyes és torjának s röptyüinek szélei sárgázöldek, előtorja elől s oldalyást, valamint czombjai s potroha felül barnásan pettyezettek; a pettyek néha összefolynak s az ily példányoknál e fejtető, a torj eleje s oldalai sötétbarna színezetűek. Az állat kimulta után a leirt színezet rendszeren sötétebb s a zöld szín többnyire sárgásbarnára változik át. A homlok, fölajk s rákonyai zöldesfehérek; a vékony csápok féltestnél kissé hosszabbak s végeik barnások. A röptyük a himnél $3\frac{3}{4}$ vonalnyi hosszúak, kissé boltozatosak, s félig a torj által elfödve: a nőstényei rövidebbek, a testhez lapulók s a torj által majdnem egészen el vannak fedve.

A nőstény potroha 10—11 vonalnyi hosszú, kardidomu tojó csővel van felszerelve, mely alul és felül, valamint oldalyást élesen és fűrészesen fogacsolt; a még ki nem fejlődött példányok tojócsöve nem fogacsolt. E tojócső segélyével rakják a megtermékenyített nőstények aug. és sept. havában petéiket a földbe, főleg árkokban vagy egyéb mélyedékes helyeken, és sövények vagy sűrűbb gyepűzet mellett. Egy-egy gödröcskébe hat vagy nyolcz vagy néha még több petét csuszátanak be s azokat enyves nyálkával ragasztják össze; tojásuk után pedig a földet lábaikkal megegyengetik s potrohukkal megnyomogatják, hogy a peték ezáltal a téli fagytól s ellenségeiktől lehetőleg megóvassanak. Mindezt addig ismétlik, míg valamennyi petéiket lerakták.

Az álcák a jövő tavasszal fejlődnek ki, mihelyt az aprilisi nap eléggé fölmelegíti a talajt. Eleinte halvány színűek s puha testűek, de csakhamar megerősödnek és sötétbarna, utóbb vörhenyes vagy zöldos színt kapnak. A még alig néhány vonalnyi

apró állatkák kis társaságokban élnek eredeti származási helyük közelében, hol is könnyen föllelhetők. Később minden négy hétben vedlenek s testük nagyságával falánkságuk is növekedik, úgy hogy az utolsó vedlés után pusztításaik is a legnagyobb fokot érik el.

Forduljunk ezek után azon kérdés megfajtásához: vajjon minő eszközök állnak rendelkezésünkre, hogy meztőlünk a pusztító rovartól megóvhasuk.

Ezen eszközök kétfélék lehetnek, u. m. közvetlen véd- és óvszerek s közvetett elővigyázati rendszabályok.

A közvetlen véd- és óvszerek a peték elpusztításában s a kikelt állatok kiirtásában állanak. — A petetőmegek azon helyeken, hol a szöcskék tartózkodása leginkább észleltetett, felásás és felületes felszántás által hozandók a földszinre, mi ha tél előtt sikerült, a peték a fagy, hó s eső által megsemmisülnek, vagy — valamint tavaszkor is — a varjuk, csókák stb. által fölemésztetnek.

A petéből kikelt állatok megsemmisítése legbiztosabban azok összegyűjtése által eszközölhető. Legezészerűbb erre nézve azokat a reggeli órákban, főleg borus napokon erős vászonból készített hálókkkal összefogni és elpusztítani. A megölt állatok vagy megégettetnek, vagy pedig sertéseknek és apró marháknak adatnak. A szöcskék, valamint általában a kártékony rovarok begyűjtése oly eszköz, mely a kellő időben és erélyesen alkalmazva a kárt tetemesen csökkenteni, sőt részben elhárítani is képes. Hogy ez azonban csakugyan bekövetkezzék, elkerülhetetlenül szükséges, miszerint mindezen, valamint a többi óv- és rendszabály is ne csak egyesek, de egész helyiségek és vidékek, sőt ha kell, az egész ország által kellő lelkiismeretességgel és szigorral foganatosítottassék.

A közvetett elővigyázati rendszabályok között első helyen áll mindazon állatok védelme, melyek a rovarok s így a szöcskék tulzaporodásának is gátot vetnek. A rovarévo állatok és főleg a madarak védelme mindig a legelső és legbiztosabb óvszer a kártékony rovarok ellen.

Végül nem mulaszthatjuk el azon óhajításunknak kifejezést adni, miszerint jövőben azon kártékony rovarpéldányok, melyek társulatunkhoz meghatározás végett beérkeznek, az illető törvényhatóságok vagy magánosok által borszeszbe téve küldessenek fel; minthogy az ily borszeszpéldányok tudvalevőleg úgy a tudományos vizsgálatra, valamint a fővárosi gyűjtemények részére való kikészítésre az egyedül célszerűek.

E jelentést a választmány jóváhagyólag tudomásul vette, s a földmívelési ministeriumhoz való fölterjesztését elrendelte.

Könyvismertetés.*

Gyakorlati tárgyaisme. Irta dr. Wolff Emil, a hohenheimi akadémia tanára. Fordította a hohenheimi magyar egyesület. Szerkesztő s kiadta Gamauf Vilmos, az erdélyi gazd, egyesület titkára. — Bécs, Faesy és Frick bizománya. Nyomatott Kolozsvárt, K. Papp Miklósnál, 1871. — Ára 1 ft. 20 kr.

Gazdasági irodalmunk terén, habár ritkán, föltűnik egy-egy mű, mely a gazdaközönségnek sokban hasznára lehet s így gazdasági haladásunk nagy munkájának előbbre vivő eszköze gyanánt tekinthető.

*) Jelen könyvismertetést a „Kelet“-től vesszük át. Szerk.

Ily hasznos műnek mondhatjuk a közelebb nyelvünkre áttett „Trágyaismét“, mely egyrészt tárgyának fontosságánál fogva, másrészt nagy nevű szerzőjének tekintélyeért, valóban méltó arra, hogy irányában a gazdaközönség figyelmét fölhívjuk.

Ama fokozottabb igények, melyek a társadalom minden rétegét áthatották, a gazdasági tért sem hagyták érintetlenül s földöntetésük a falaj nagyobb mérvű kihasználását tette szükségessé. — Hogy azonban a talaj nagyobb mérvű használata tartós lehessen s azon veszélyek is elháruljanak, melyek az erőltetett termelést a talaj elszegényedése s kimerülésében kisérni szokták, a gazdának ma már nem szabad figyelmen kívül hagynia semmiféle anyagot, melyet földjébe bekebelezve az attól elvont részeket a jövő termés sorára ismét biztosíthatja, — nem semmiféle módot, mely által a visszapotló anyagok hatását emelheti, végső rendben tehát a termelést könnyítheti s így a haszonemelkedésre közreműködhetik.

A természet törvényeinek ismerete, beható tanulmányozása ma már mindenkire, de különösen a gazdára nézve elkerülhetetlen szükség gyanánt jelezhető. — Ismernie kell a természet működésének láncolatát, ismerie azon átalakulásokat, miket a testek, anyagok keresztülmennek, hogy tudja, mikor és miként kell a természet munkásságát gyámolítani, hogy a csöndesen, de folyton működő nagy erőkkel saját célját, javát és hasznát előmozdithassa.

A természet azon munkásságának kimutatására, a rejtve működő nagy erők azon törvényeinek feltüntetésére, melyek a szerves élet létrejöhétését, későbbi fejlődését s végre átalakulását megvalósítják, legnagyobb részben a vegyi ismeretek vezérelnék bennünket.

A gazda szeme előtt az élet s a felosztás, a halál egymást olyton követő képei váltakoznak s az anyag örökös körutja nem kerülheti ki figyelmét. Egyik test éltet ad a másiknak, melynek a hamvaiból ismét egy élet áll elő. — Ezt végzi a természet munkássága, ide irányul a gazda tevékenysége. — Számára tehát a vegyi ismeretek igen nagy fontosságúak, mert a természet három országa nyújt tevékenységének tért s az ásvány-, növény- s állatvilág egymáshoz való szoros kapcsát, ezeknek egymással való kölcsönös gyámolítását csak az annyira szükséges vegyi ismeretek vezérlete mellett lesz képes összhangzatba hozni s vége redményében saját hasznát fokozni.

Ilyen volt nézéspontja a tudós szerzőnek jelen műve megírásánál, melyet mint a földmívelési vegytan vezérfonalát a gazdaközönség számára kibocsátott. — A mű ámbár teljesen a vegytan alapjaira van fektetve, még sem lesz az a vegyi ismeretekben szükkülő kezében sem érhetlen. Fokról-fokra vezet be szerző az olvasót tárgyába, úgy, hogy annak megértése nem leendő nehéz azoknak, kiket a gazdaság érdekel.

A természet által a talajból elővont növénytápanyagok visszapotlásának legokoszerűbb alapjai itt letéve, melyeknek helyes ismerete s alkalmazására képesíték egyedül a gazdát földjei s rétejeiből a legmagassabb jövedelmet előteremthetni. Komoly és figyelmet érdemlő intő szót tartalmaz ezen tan a mezei gazdához, hogy a saját gazdasága által nyújtott növénytápanyagokat együtt tartsa, összegyűjtse s ezzel magát a netaláni lényeges veszteségektől megóvja. Kiterjeszkedik továbbá mindazon anyagokra, melyek a talaj elvont erejét nagy mértékben képesek visszapotolni, de

melyeknek már a gazdaság nem közvetlen forrása, hanem más helyekről kerülnek s használatok előtt külön kezelés alá veendőek.

Mínt hogy az előadás a legszebb összefüggésben, a legnagyobb érthetőségben van vezetve, a mű nagy becsét különösen azon körülménybe kell helyeznünk, hogy igen nagy körnek, a gazdaközönségnek válhat hasznára. — Tudjuk mindnyájan, hogy az istálló trágya kezelése nálunk igen sok helyen, ugyszólván általában, az okszerűségtől igen távol áll, továbbá, hogy igen sok hatásos trágyaanyag fekszik érintetlenül — vagy hibásan jó alkalmazásba, miáltal a reménylett haszon vagy igen lecsökken, vagy valódi kárrá is változik. — Azért igen ajánlhatjuk e mű olvasását minden gazdának, hogy elsajátítva az itt lerakott tanokat, azok alkalmazásával gazdálkodásának nagyobb sikerét láthassa.

A mi a mű beosztását illeti, arra nézve csak tartalom szerűleg terjeszkedhetünk ki. Terjedelmes bevezetés gyanánt a növények táplálkozása s tápszereinek ismertetése nyitja meg a művet s egyúttal kiindulási pontul szolgál a gyakorlati trágyaismére. — E második szakaszban az istállóí trágya anyagai, nyérése, kezelése, alkalmazása vannak tárgyalva, mit a töményített vagy mesteuséges trágyanemek anyagainak ismertetése, kezelésük, hatásuk s alkalmazásuk leírása követ. — Járadéknak egy táblázat van a műhöz csatolva, melyből a talajnak a különböző növényektől való kimerítését s szintén szókkal s más trágyaszerekkel való gazdagítását számítással vehetni.

A munka általános becsét mutatja azon körülmény, hogy megjelenése évében három kiadást nyert, a negyedik kiadás pedig jelen évünkben már szintén megtörtént; — az olasz-, francia- és orosz nyelvre megjelenése évében lefordítottat, s a némethoni gazdasági tanintézeteken tankönyvül egyáltalán elfogadták.

E jeles szaktudományi termék nyelvünkre való átültetését a teljes méltánylást érdemlő egyleti tevékenységnek köszöni, melyet a hohenheimi akadémia magyar hallgatói kifejtettek. — A fordítás teljesen kifogástalan, s a mit még ellene némileg fölhozni lehet; az a purismus. — A szerkesztést s kiadást Gamtauf Vilmos a hohenheimi magyar-egylet akkori elnöke s jelenleg az erdélyi gazdasági egylet titkára eszközölte, kinek fáradozásait hálálja meg azon tudat, hogy a jeles mű kiadásával a gazdaközönségnek nagy szolgálatot, irodalmunknak pedig értékes gyarapodást szerzett.

Kolozsvárt, 1872 július 20.

Vörös Sándor.

Egyveleg.

* Az orsz. erdészeti egyesület idei közgyűlése.

A f. évi június hó 25-én tartott választmányi ülés határozata alapján van szerencsém a t. tagtársak és erdészeti ügybarátaink szives tudomására hozni, hogy az egyesület ez évi közgyűlése Torda városában (Erdélyben) augusztus hó 19-én voendi kezdetét, s az erre következő napokon részint erdei szemlék, részint pedig tanácskozások lesznek. Erdei szemlék terveztetnek a topánfalvi, szászvárosi és hunyadmegyei kincstári erdőségekbe.

A tárgyalandó erdőgazdasági kérdések véglegesen még nem lévén megállapítva, szakközlönyünknek csak jövő füzetében lesznek közölhetők; addig is azonban az egyesület örömmel fogadja, ha t. erdőbirtokosaink vagy szaktársaink a részükről netalán tárgyalatni kívánt erdészeti kérdést a tagokkal való ismertetés végett az egyesület tudomására hozzák.

Az igazoló-jegy, melynek előmutatásával a közgyűlésre és arról vissza a vaspályákon és a Dunán is a rendes díj feléért lehet utazni, minden egyleti tagnak jó előre meg fog küldetni.

Budán, július 13-án 1872. Bedő Albert, az egylet titkára.

* A kolozsmonostori m. k. gazdasági tanintézetnél az 187 $\frac{1}{2}$ tanév II-ik félévének nyilvános vizsgái a következő sorrendben tartatnak: A III- ad éves tanfolyamban augusztus hó 3-án Gazdasági üzletten. 5-én Gazd. statistika s agrariális törvények. 7-én Állatgyógyászat. 9-én Erdőszettan. 10-én Rétművelés tan. 12-én Gazd. iparüzletten. 14-én Kertészet, méh-, hal- és selyemtenyésztés. A II-od éves tanfolyamban auguszt. hó 3-án Erdőszettan. 5-én Gazd. növénytermelés tan. 7-én Növénytan. Légtűnett. 9-én Állattenyésztés tan. 10-én Küllemtan. 12-én Mértan. 14-én Gazd. gépisme. 16-án Vegytan. A z igazgatóság.

* Balázsfalváról írják a „K K”-nek: F. hó 21-én e kis város egyik régi óhajtsa teljesült. Hazánk gazdasági egyletének küldöttje megjelent körünkben. Hallottuk tőle az okszerűbb gazdálkodás tanait, láttuk a czélszerűbb szőlészeti munkálkodás módjait. A vándor vinczellér t. Fekete Pál ur a helyszínén nemcsak megmagyarázta, hanem sajátkezűleg is megmutogatta a szőlőművelés módzatait, s terjedelmes oktatást is adott. Sokat tanultuk tőle ily rövid idő alatt is — miért is fogadja köszönetünket a vándorlanár ép úgy, mint a t. gazdasági egylet.

* Állat és növény honosító társulattá alakult át a pesti állatkerti részvénytársulat. Célja, egy állat- s növénykertet alapítani és fenntartatni; abban bel- és külföldi élő állatokat s növényeket lehetőleg természetszerű modorban ápolgatni s tenyésztetni; a hasznosokat meghonosítani s közszemléltre és eladásra kitenni; ez által a természettudományok iránti érdeket és hajlamot ébresztetni; tudományos észleletek megtételére, művészeti tanulmányokra, a gazdaság és kertészet emelésére alkalmat nyújtani, egyúttal pedig a közönség mulattatását és élvezetét eszközölni. Az alapító tagok legalább 50 frtnyi alapítványt tartoznak tenni, évdíjasok a fővárosban 10 frtot, a vidéken 7 frtot fizetnek, A tagok jogai: közgyűlésen szavazatuk van; társulati ügyviselőkké választhatók; a honosított növényekben, ha kívánják, a lehetőségig ingyen részesülnek; az állatok és állatterményekre nézve pedig, ha jelentkeznek, előjegyeztetnek, s a vételnél elsőbbségük ven nem tag fölött; résztvehetnek a netalán tartandó népszerű előadásokon; ingyen kapják a társaság közlönyét s egyéb alkalmi előnyökben részesülnek. Tagsági belejelentések Berecz Antel urhoz (Pest, állatkert) intézendők.

* Az osztrák gazdák és erdészek vándorgyűlése f. évi September hó 16 — 19-éig fog Linzben megtartatni a köz- és osztályülésekre 55 kérdés van eddig kitűzve.

* „Gyakorlati mező-gazda” cziműderék pályatársunkat már előlegesen is bátran ajánlhatuk t. olvasó közönségünknek, mert ismert szerkesztőjének Sporzon Pálnak neve elég biztosítékot nyújtott az új lap tartalmasságára nézve! Szakirodalmunk fáradhatatlan bajnoka egy valóban gyakorlati folyó irattal ajándékozta meg gazdatársait és őszinte örömmel jegyezzük fel azon nálunk szokatlan ténnyt, hogy e lap rövid félévi fennállása után már jelentékeny számú előfizetőkkel bír. A „Gyakorlati mező gazda” figyelme mindeu gazdasági ágra egyaránt terjedvén ki, egyformán is ajánlható a két testvér haza előtörökő gazdáinak. Meg-

jelenik havonként háromszor, legalább egy iven, ára évenként 4 frt. o. é. előfizetések a szerkesztőhöz Keszthelyre intézendők.

* Hirdetmény. A fömltgu m. k. földmivelés- ipar- és kereskedelmi ministerium által a folyó évre engedélyezett lötenyész-tési állami jutalom díj-osztások a következő helyeken és, rendben fognak megtartatni: 1) Marosvásárhelyt septemher 4-én. 2) Nagy Szebenben sept. 14-én. 3) Bánffi-Hunyadon sept. 21-én 4) Medgyesen sept. 26-án. 5) Székely-Udvarhelyt october 4-én. 6) Zsibón oct. 11-én. 7) Nagy-Enyeden oct, 16-án. Szamosujvárt 1872 Julius 15-én B. Bánffi Dániel s. k. az erdélyi központi lötenyész-tési bizottmány elnöke.

* A fiatal fák felkötéséről. A jó kötőszertől azt követeljük, hogy tartossága és erőssége mellett, a fa kérgére felette erős nyomást ne gyakoroljon. A többnyire használatban levő fűz-kötélék csak tökéletlenül felel meg, minthogy az ezzel való igen erős megkötés által a fa szenved, laza kötés pedig nem tart semmit, és végre a fűz meglehetősen hamar megrevesül és elszakad. A sodrony, habár moh, rongy s más efféle tétetik is alája, szintén nem alkalmas, minthogy ezen aljzat elrohad s a sodrony, a szél és a fa vastagodása által feszítettvén, mint ezt több helyen láthatjuk, a fa kérgét bevágja. — Ellenben igen ajánlatos a bőr. Elnyűtt czizmákból, rossz szerszámdarabokból sat., melyek különben is a szemétdombra kerülének, 1—2 ujnyi szélés és megfelelő hosszúságu szalagokat metszünk s ezeket, ha lehet, bezsirozzuk; a

mi legjutányosabban egy történhetik, ha a már előbb beázott szijakat egészen közönséges halzsirba mártjuk, vagy azzal erősen bedörzsöljük. Az ily kötélék két vége úgy szegeztetik a karóhoz, hogy a fát lazán körül fogja, annak a növekedhetésre elegendő levegőt és tért engedvén. E kötőszert a fűz nemcsak szilárdság és tartósságra, hanem még olcsóságra nézve is fölülmulja.

Piaczi árak.

Kolozsvárt 1872 Julius 29-ki piaczi árjegyzék nagy vékával. Tiszta buza 3 ft. 75 kr. Elegy buza 2 fr. 80 kr. Rozs 2 frt. 30 kr. Árpa 1 fr. 40 kr. Zab 90 kr. Törökbuza 2 fr. 60 kr. Pityóka 95 kr. Marha hús fntja 25 kr. Sertés hús fnt. 28 kr. Berbécs hús fnt. 12 kr. Szalonna fnt. 48 kr. Háj fnt. 45 kr. Zsír fnt. 45 kr. egy kupa 1 fr. 10 kr. Egy melyesztett lúd 1 fr. 60 kr. Rideg récze párja 1 fr. 30 kr. Csirke párja 1 fr. Tojás 7-vel 20 kr. Egy hosszú öl tűzifa 24 fr. Rövid berkifa öle 10 fr. Egy piaczi szekéria 5 fr. Zsendely ezere 5 fr. Hüvelykes deszka párja 1 fr.

TARTALOM: A lombtakarmányról. — Szomoru hir. — Mész naptár VIII. — Társalgó: Választmányi ülés Julius 1-én. — Kérelem. — Georgical vitatkozások. — Belföldi lapszemle. — Könyvismertetés. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

(1)

(5—*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt.

JELENTÉS és FELHIVÁS.

Van szerencsénk a t. gazda-közönség tudomására hozni, hogy folyó évi jég díj-szabályzatunkat kibocsátók s az **ez idei jég-üzletet** megnyitottuk.

Felhívjuk ehhez képest a t. közönséget folyó évi jég-biztosításait társaságunknál tenni meg.

A Victoria előnyei: mint

olcsódíjak; káresetén azonnali intézkedés és fizetés; a kárbecslési költségeknek egészen a társaság által hordozása;

a biztosításoknak váltóra megtétele; az egyedül a Victoria által gyakorolt társas és községi biztosítás;

a jég-üzletnek a tüzzel annyiban összekapcsolása, a mennyiben együttesen feladott új tűz-biztosítások díj leengedésben részesülnek sat.; — az erdélyi közönség előtt országszerte ismeretesek, s bővebb ajánlgatást nem igényelnek. Azért itt csak annyi legyen különösen kiemelve, hogy az idei jégbiztosítási díjak, daczára a tavalyi tömeges és országos jégveréseknek, lejjebb szállítottak, hogy a megállapított díjak 10-%a leengedtetik, és hogy

a **VICTORIA** az, mely évek óta már Erdélyben a legtöbb jégkárt fizeti, s nevezetesen tavaly többet fizetett, mint az Erdélyben működő kilencz biztosító társaság összesen.

Közelebbi tájékozással, egyéb kedvezmények iránti felvilágosítással szolgálnak a vidéki ügynökségek, felügyelők és helyben

A „VICTORIA” biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt, (főter 26/278 sz. a.)